

Research Paper

Investigating and Analyzing Effective Factors on the Physical Landscape Change of Villages in Metropolitan Areas (Case Study: Northern villages of Mashhad Metropolitan)

Soodabeh Ahmadi¹, Tahereh Sadeghloo², Hamid Shayan³

1. Graduate Student of Geography and Rural Planning, Department of Geography, Literature and Human Science Faculty, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.
2. Assistant Professor, Department of Geography, Literature and Human Science Faculty, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.
3. Professor, Department of Geography, Literature and Human Science Faculty, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran.

Citation: Ahmadi, S., Sadeghloo, T., & Shayan, H. (2020). [Investigating and Analyzing Effective Factors on the Physical Landscape Change of Villages in Metropolitan Areas (Case Study: Northern villages of Mashhad Metropolitan) (Persian)]. *Journal of Rural Research*, 10(4), 684-697, <http://dx.doi.org/10.22059/jrur.2019.275886.1330>

doi: <http://dx.doi.org/10.22059/jrur.2019.275886.1330>

Received: 11 Feb. 2019
Accepted: 09 June 2019

ABSTRACT

Investigation and studying the villages and their physical and visual developments illustrates the involvement of various factors that are sometimes at the discretion of the villagers and others. These factors target the villages in different ways. Landscape change is one of these factors. The purpose of this study was to identify the most important factors affecting the physical landscape change in the suburbs of *Mashhad* metropolis. The research method is a descriptive-analytical and applied one. The statistical population of the study consisted of 13 villages located 5 km north of *Mashhad* which were determined by GIS software and based on study and sample size. The research tool is a researcher-made questionnaire that includes two groups of internal and external factors as independent variables of research and the indicators of landscape variables as dependent variables. The results of the questionnaire analysis among 228 inhabitants of the study villages show that the landscape and physical landscape changes in most of the studied villages were above average and the most landscape changes were found in Rural Face Change Index. According to the results of Pearson correlation, it was found that there is a significant and direct relationship between internal and external factors with 0.482 and 0.555, respectively. The results of the structural model showed that the variables of national and transnational forces externally with the coefficient of 0.312 had the greatest impact on the change of physical landscape.

Key words:

Lifestyle, Landscape, Metropolitan Impact, Internal and External Factors, Physical Changes

Copyright © 2020, Journal of Rural Research. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-noncommercial 4.0 International License which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

Extended Abstract**1. Introduction**

T

he development and expansion of human settlements in the light of political, economic and social developments has

been accompanied by the physical transformation of the spatial organization and the functional structure of such centers, especially rural centers. The objective evidence indicates the greatest degree of physical and functional changes in rural settlements, especially villages located in the immediate vicinity of metropolitan areas. Since metropolitans have strong relationships with the peripheral

* Corresponding Author:

Tahereh Sadeghloo, PhD

Address: Office Number 35, Literature and Human Science Faculty, Department of Geography, Ferdowsi University of Mashhad, Iran.

Tel: +98 (919) 6261569

E-mail: tsadeghloo@um.ac.ir

areas, especially the villages in the domain of influence in order to have many functions, it makes a profound effects on their economic, social, cultural and physical aspects. But one of the most important effects of such developments is a landscape change in rural areas. The rural landscape is an important part of the geographical organization of the geographical area. Sights such as natural, cultural and economic are not only affected by forces and factors outside the village, but also by the internal forces that affect them, which makes them shape and change.

2. Methodology

The research method is a descriptive-analytical and applied one. The purpose of the present study was to identify the most important factors affecting the physical aspect of villages in *Mashhad* metropolitan areas. The statistical population of the study consisted of 13 villages located 5 km from the northern margin of *Mashhad*. These 13 villages were randomly selected through GIS software and were the basis to study and determine the sample size. The study of the statistical unit in this research is rural households. The research tool is a researcher-made questionnaire that consists of two groups of internal and external factors as an independent variable of the study and indicators of landscape variable as dependent variable. The central part of the city of *Mashhad* has 6 districts with the focus of *Mashhad* Metropolitan. This section is in close proximity to the *Mashhad* religious metropolis and has a special political significance.

3. Results

Today, the unprecedented landscape changes in the countryside are one of the most important issues and issues facing designers, environmental psychologists, architects, sociologists and planners. The factors that play a crucial role in changing the landscape of villages are internal, external factors, lifestyle and their effects. The purpose of this study was to identify the most important factors affecting the physical outlook of villages in the metropolitan area of *Mashhad*. In response to the question of the present research and according to the results of Pearson and Spearman correlations, it was found a meaningful and direct correlation between internal factors with landscape change (0.482) and external factors with a landscape change (0.551). This means that increasing the internal and external factors will change the landscape and physical outlook in the studied villages. In the first stage, the results of villager's show that the change of internal and external factors with landscape indicators and physical outlook have a positive relationship with moderate intensity. After fixing a meaningful relationship, the

coefficient of determination is used. The coefficient of determination of landscape change and physical outlook is 0.549, which indicates that 54.9% of changes in landscape and physical outlook (dependent variable) are affected by internal and external factors and lifestyle changes, and the rest are factors that are considered in the model not taken.

4. Discussion

Meaningful paths between hidden variables are statistically calculated and evaluated by t values as the test statistic. The results show that the value of t in all factors is greater than 1.96, which indicates the significance of each effect. The factors of inner, outer and lifestyle are based on changing the landscape and physical outlook of the studied villages. The results of the studies showed that the internal and external factors are effective in landscape and landscape changes. Therefore, independent variables in the form of 16 indicators and dependent variables with 18 indicators in this study were introduced and studied. The results of the comparison of the external, internal and lifestyle factors in the studied villages show that these factors have the most effect on the landscape change in the villages of Gezi. The results of the structural model show that the internal and external factors, the variable of national and transnational forces with a coefficient of 0.312 have a direct and significant effect on the change of landscape and physical outlook.

5. Conclusion

In this study, the internal and external factors and lifestyle changes affecting landscape change were investigated and the results showed that with the help of [Danaee Nia and Eilbeygipour \(2018\)](#), the factors such as religion, climate, materials and technology, and resources in access have been effective on landscape change. These indicators are consistent with indicators of the internal factors affecting the landscape change of the villages in the study. [Khodadad \(2011\)](#) also explains that the climate and the use of indigenous construction materials and organic structures (non-organic and natural) on the characteristics of the landscape architecture of the neighborhood have had a great influence. In the present study, the role of climate, indigenous and non-indigenous building materials in landscape change is also examined. It is hoped that the planning and policies related to rural development will focus on the metropolitan areas and create an appropriate environment to preserve and revitalize the landscape.

Acknowledgments

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Conflict of Interest

The authors declared no conflicts of interest

تحلیل عوامل مؤثر بر تغییر منظر کالبدی روستاهای حاشیه کلان شهرها (مورد مطالعه: روستاهای حاشیه شمالی کلان شهر مشهد)

سودابه احمدی^۱، طاهره صادقلو^۲، حمید شایان^۳

- ۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشکده ادبیات، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.
- ۲- استادیار، گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشکده ادبیات، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.
- ۳- استاده، گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشکده ادبیات، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

حکیده

تاریخ دریافت: ۲۲ بهمن ۱۳۹۷
تاریخ پذیرش: ۱۹ خرداد ۱۳۹۸

بررسی و مطالعه روستاها و تحولات کالبدی و بصری آن‌ها نمایانگر دخالت عوامل مختلفی است که گاه در حیطه اختیار روستائیان و گاه خارج از آن است. این عوامل از جهات مختلف روستاها را هدف قرار می‌دهند که منظر و تغییر آن یکی از این ابعاد است. هدف پژوهش حاضر شناسایی مهم‌ترین عوامل مؤثر بر تغییر منظر کالبدی روستاهای حاشیه کلان شهر مشهد است. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی و از نوع کاربردی است. جامعه آماری تحقیق را ۱۳ روستای واقع در ۵ کیلومتری حاشیه شمالی شهر مشهد تشکیل می‌دهند که از طریق نرم‌افزار GIS تعیین شده‌اند و مبنای مطالعه و تعیین حجم نمونه قرار گرفتند. ابزار تحقیق پرسشنامه محقق ساخته‌ای است که شامل دو گروه عوامل درونی و بیرونی به‌عنوان متغیر مستقل تحقیق و شاخص‌های متغیر منظر به‌عنوان متغیر وابسته است. نتایج تحلیل داده‌های حاصل از تکمیل پرسشنامه در بین ۲۲۸ نفر از ساکنین روستاهای مورد مطالعه بیانگر این است که تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی در اغلب روستاهای مورد مطالعه بالاتر از حد متوسط رخ داده است و بیشترین تغییرات منظر در شاخص تغییر کاربری اراضی روستایی صورت گرفته است. با توجه به نتایج همبستگی پیرسون مشخص شد بین تغییر عوامل درونی و بیرونی با تغییر منظر روستاها به ترتیب ۰/۴۸۲ و ۰/۵۵۱ رابطه معنی‌دار و مستقیم وجود دارد. نتایج مدل ساختاری نشان داد که متغیر نیروهای ملی و فراملی از بعد بیرونی با ضریب ۰/۳۱۲ بیشترین تأثیر را بر تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی دارد.

کلیدواژه‌ها:

سبک زندگی، منظر، تأثیر کلان‌شهر، عوامل درونی و بیرونی، تغییرات کالبدی

مقدمه

نشأت گرفته از قطب کلان‌شهری، سیمایی متفاوت را به کانون‌های روستایی خود بخشیده است (Akbarpour & Najafi, 2010: 65). توسعه شهر، با رشد بی‌رویه و ناموزون خود قلمروهای کشاورزی و روستایی پیرامون را در خود بلعیده و هزینه‌های سنگینی برای تأمین و گسترش خدمات و تأسیسات زیربنایی شهر تحمیل می‌کند (Ewing et al., 2002: 15). اما یکی از مهم‌ترین اثرات ناشی از وقوع چنین تحولاتی، تغییر منظر نواحی روستایی است. منظر روستایی، بخش مهمی از سازمان فضایی نواحی جغرافیایی به شمار می‌رود که امروزه، با رشد شتابان جمعیت، به‌ویژه در شهرها بر اهمیت اراضی زراعی و دیگر عرصه‌های تولیدی روستا افزوده شده است (Amirentekhabi, 2013: 114). مناظر اعم از طبیعی، فرهنگی و اقتصادی نه تنها تحت تأثیر نیروها و عوامل بیرون از روستا هستند، بلکه نیروهای درونی تأثیرگذار بر آن‌ها نیز موجب شکل‌پذیری و تغییرشان می‌شود. بر این اساس هر نوع از منظر، نه تنها به‌خودی‌خود یک نظام و در مقیاسی بزرگ‌تر، اجزای

امروزه با گرایش روزافزون شهرنشینی، توجه به مسائل فضایی، تدارکات و چگونگی شکل‌گیری آن‌ها همچنان ارتباط با محیط اطراف و روستاها از اهمیت شایانی برخوردار گردیده است (Yurdakhani & Stelaji, 2010: 154). به‌طور کلی وجود ارتباط متقابل و تنگاتنگ بین شهرها و روستاها سبب گردیده تا توجه به مناطق روستایی و مخصوصاً روستاهایی که در حوزه کلان‌شهرها قرار گرفته‌اند، بیش‌ازپیش مورد اهمیت قرار گیرد. چرا که کلان‌شهرها به جهت برخورداری از کارکردهای بسیار متعدد دارای روابط و پیوندهای قوی با نواحی پیرامونی و بالاخص روستاهای حوزه نفوذ خود بوده و این ارتباط تأثیرات عمیقی در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و کالبدی آن‌ها برجای می‌گذارد (Bonn amour, 1973: 25) و به‌واسطه نظام متفاوت روابط مختلف سکونتگاهی و حضور و جریان نیروهای مختلف

* نویسنده مسئول:

دکتر طاهره صادقلو

نشانی: گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشکده ادبیات، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

تلفن: ۶۲۶۱۵۶۹ (۹۱۹) ۹۸+

پست الکترونیکی: tsadeghloo@um.ac.ir

اثر آن بر رضایت از کیفیت زندگی در همه بخش‌های مورد مطالعه به صورت کاهش سطح رضایت نسبت به نقطه زمانی ده سال قبل تر مورد تأیید است. تورکاتی^۱ و همکاران (۲۰۱۷) در تحقیق خود تحت عنوان «چشم‌انداز سنتی روستایی و مناطق طبیعی حفاظت‌شده مورد تقاضای گردشگر» کارکرد غالب کشاورزی را عاملی برای الزام به ایجاد سیاست‌های مدیریت منابع تولیدی می‌داند. کوینگ ژوان^۲ و همکاران (۲۰۱۱) چشم‌انداز روستایی در شهر چنگدو را مطالعه کرده و به این نتیجه رسیده‌اند که شکاف شهر و روستا بسیار زیاد است و این شکاف سبب تغییر مناظر روستایی چنگدو و به‌ویژه ایجاد الگوی چشم‌انداز منحصر به فرد و زیبا می‌شود. در مطالعه بالستری و گانسو^۳ (۲۰۱۸) بررسی تغییر منظر نواحی روستایی در ابعاد محیط ساخته شده و اراضی زراعی و تغییر الگوهای زارعی و کاربری آن در طول زمان و در سه مقیاس جغرافیایی منطقه، استان و منطقه کشاورزی انجام شده است. در مطالعه دیگری، ژیانو^۴ و همکاران (۲۰۱۸) به تحلیل فضایی تغییر چشم‌انداز و منظر نواحی روستایی تحت تأثیر شهرنشینی سریع در شرق چین با تحلیل شاخص‌های تغییر کاربری اراضی در بازه ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۲ در سه ناحیه روستایی پرداخته‌اند که کاهش زمین‌های زراعی محلی، کاهش اثربخشی سیاست حفاظت از زمین‌های کشاورزی کشور را نشان می‌دهد. به‌طور کلی، در این مطالعات در تغییر منظر روستاها به عوامل تأثیرگذار هم به‌صورت جداگانه و هم در ارتباط با یکدیگر درونی، بیرونی و سبک زندگی دخیل در تغییر منظر پرداخته شده است.

مبانی نظری

سکونتگاه‌های روستایی به‌عنوان جزئی از نظام‌های جغرافیایی که متشکل از اجزای مرتبط به هم هستند، متأثر از موقعیت و جایگاه مکانی - فضایی، نحوه تعامل یا ارتباط (ارتباط درونی و بیرونی) با مراکز شهری، خود در گذر زمان همواره دستخوش تحولاتی شده‌اند (Akbarpour & Najafi, 2010: 65). یکی از مهم‌ترین ابعاد این تحولات را می‌توان تغییر منظر و به تعبیری چشم‌انداز کالبدی سکونتگاه‌های روستایی دانست^۵ (Adapted from Saeidi, 2002). منظر روستایی معرف مجموعه عوامل طبیعی و انسان‌ساخت و جلوه فعالیت‌هایی است که در گروه یکپارچه‌اند. از آنجاکه هر روستا، برای زندگی انسان و به‌عنوان بستر فعالیت‌ها و معیشت او شکل گرفته است، عامل انسانی نقش مهمی در کالبد، ساختار فیزیکی و جلوه‌های محیطی و فرهنگی ایفا می‌کند (Taghvaei, 2012: 19) که می‌تواند به ابعاد مختلف طبیعی و کالبدی و فرهنگی (Adapted from Spiren, 2005)

1. Totquati
2. Qingjuan
3. Balestrieri and Ganciu
4. Xiao

۵. رجوع شود به کتاب مبانی جغرافیای روستایی، تألیف دکتر عباس سعیدی (۱۳۸۱)، انتشارات سمت.

اصلی چشم‌انداز جغرافیایی است که به‌واسطه این دسته از نیروها (طبیعی، اجتماعی- فرهنگی و اقتصادی) که بر عناصر مکانی و فضایی دلالت دارد، دارای بعد مکانی - فضایی است (Rezaei Fakhr, 2011: 7). این پیامدها، موضوع نما و سیمای روستا که چهره مسلط کالبد و حاوی اولین پیام‌ها در منظر و چشم‌انداز روستا و حاصل تماس انسان با محیط و فضا است را دگرگون می‌سازد (Kiani & Salari Sardari, 2011: 26). در عصر جدید ویژگی بصری و عناصر متفاوت منظر روستا، همچنین جزئیات فضاها و نماها که در دوره‌های تاریخی مختلف ایران از جایگاه خاصی برخوردار بوده (Daviran et al., 2012: 48) تغییرات اساسی را تجربه نموده و به‌تبع آن، ماهیت روستاها به لحاظ کالبدی و کارکردی همچنین منظر کالبدی روستاهای مورد مطالعه دچار تغییرات اساسی می‌شود. با این تحولات فضایی در عرصه روستاها و بروز مشکلات و نارسایی‌های منتج از آن در شیوه سکونت و به دنبال آن تأثیرپذیری از محیط شهری، بافت و سیمای کالبدی - فضایی روستاها به‌شدت دستخوش تحول و دگرگونی گردیده و به‌طور فزاینده بر الگوهای معماری بومی و هویتی روستاها تأثیرات منفی را به‌جای گذاشته است (Sartipipour, 2006: 49).

در این بین کلان‌شهر مشهد که با کارکرد متفاوت مذهبی از شهرهای پراهمیت ایران است و در سال‌های اخیر با گسترش شتاب‌زده‌های همراه بوده است. با گسترش کالبدی این شهر، سطح بسیار زیادی از زمین‌های اطراف به زیر ساخت‌وساز رفته است و زمین‌ها و باغ‌های اطراف در خطر نابودی و تخریب قرار گرفته‌اند. هر سکونتگاه‌های روستایی که در حاشیه و پیرامون این گونه مراکز شهری استقرار یافته باشد در معرض گسترش کالبدی شهر قرار گرفته و با تغییرات قابل توجهی روبه‌رو است. از جمله این اثرات، تسریع روند تغییر کالبد و منظر کالبدی روستاهای حاشیه این کلان‌شهر است. در این راستا مطالعه حاضر به دنبال شناسایی مهم‌ترین عوامل مؤثر بر تغییر منظر کالبدی روستاهای حاشیه این کلان‌شهر و به‌تبع آن تعیین میزان تأثیرگذاری هر یک از آن‌ها است.

مروری بر ادبیات موضوع

لازمه انجام هر تحقیقی ابتدا مطالعه سوابق موضوع مورد نظر است که در این رابطه مطالعاتی صورت گرفته است که به‌اختصار به برخی از آن‌ها و نتایج آن‌ها اشاره شده است.

افراخته و همکاران (۲۰۱۴) در تحقیقی دریافتند که جریان‌ات فضایی به‌ویژه جریان سرمایه و مردم (جمعیت) که زمینه تعاملات روستایی - شهر قدرتمندی را در ناحیه مورد مطالعه فراهم نموده، تحول کالبدی - فضایی (نظیر تغییر کاربری اراضی زراعی و باغی، گسترش الگوی مسکن شهری...) در این ناحیه را در پی داشته است. خراسانیان و نظریان (۲۰۱۶) دریافتند که تأثیر تغییر کاربری اراضی توسط کلان‌شهر تهران در شهرستان اسلامشهر و

و کالبد روستاها از قبیل کاربری اراضی، مسکن روستایی، اصلاح معابر و شبکه‌های حمل‌ونقل روستا، تأمین آب شرب بهداشتی، احداث فاضلاب و جمع‌آوری زباله، برق‌رسانی، خدمات آموزشی، خدمات بهداشتی و درمانی است (Motiei Langroodi, 2011: 95). مهم‌ترین جریان‌های تأثیرگذار شهری و غیرشهری بر منظر روستاها و تغییر منظر کالبدی را می‌توان به شکل زیر دسته‌بندی نمود:

الف- عوامل بیرونی مؤثر بر تغییرات روستاهای حاشیه شهر

۱) تأثیرپذیری از شهرهای مجاور (توسعه گردشگری خانه دوم، مهاجرت، خزش یا توسعه شهری (Alavi et al., 2016: 66).

۲) نیروهای ملی و فراملی (بیرونی) مؤثر بر تغییر منظر روستاهای حاشیه کلان‌شهرها (تغییر سبک زندگی، مدرنیزاسیون و فناوری اطلاعات و ارتباطات (تلفن، اینترنت، ماهواره و تلویزیون، سیاست‌ها و برنامه‌های کلان ملی، تکنولوژی و مکانیزه شدن (Makhzumi, 2014: 56; Khayreddin et al., 2014: 8; Rezvani & Farhadi, 2011: 49).

ب- عوامل درونی مؤثر بر تغییرات روستاهای حاشیه شهر

در حالت کلی می‌توان این عوامل درونی را به چند بعد محیطی اکولوژیکی، اقتصادی و اجتماعی - فرهنگی دسته‌بندی کرد:

۱- بعد محیطی - اکولوژیک شامل تغییر موقعیت کارکردی روستا (Saeidi, 2002: 47) تغییر الگوهای بهره‌برداری از فضا (Nekouei Naieni, 2016: 2; Alizadeh & Hataminejad, 2015: 86) تغییر ضرورت‌های زیست‌محیطی (Akrami & Damyar, 2016: 38; Taghvaei, 2012: 144; Mousavi Shafi'i et al., 2016: 171; Georgi & Mehlabani et al., 2015: 15).

۲- بعد اجتماعی - فرهنگی شامل تغییر میزان گرایش‌های مذهبی (Taghavi et al., 2014: 71; Mamford, 1961 quoting Mitchell, 1989: 180; Nasr, 2014: 235) میزان انسجام اجتماعی (Mitschell, 1989: 180; Gholami & Hayati, 2013: 133) و رفاه‌طلبی و تجملات (Bockoc, 1993:2).

۳- بعد اقتصادی اما شاید بتوان یکی از مهم‌ترین علل در تغییر چشم‌انداز و منظر را ناشی از بعد اقتصاد و ابزار آن دانست. عللی نظیر:

۱- تغییر منابع تولیدی

۲- تغییر انواع فعالیت‌ها و اشتغال

۳- تغییر ارزش زمین در روستاها (Yassouri, 2007: 99 & 125; Nassauer, 2012: 185; Rezvani & Farhadi, 2011: 293; Asghari & Lafamjani et al., 2016: 178). تفاوت‌های مکانی منابع اقتصادی

(Rostandeh, 2009 quoting Bصری: kiani & Salari sardari, 2011: 54) عینی و ذهنی (Vahdat et al., 2015: 21) دسته‌بندی شود. در این راستا انسان روستایی نه تنها در ساختار چشم‌انداز بصری از طریق فعالیت‌های خود بر منظر تأثیر می‌گذارد، بلکه رفتار و درک ذهنی ساکنان روستا نیز از طریق تماس با منظر تأثیر می‌پذیرد (Kiani & Salari Sardari, 2011: 26). منظر از طریق ویژگی بصری و عناصر متفاوت روستا، اعم از کالبد، انسان‌ها و فعالیت‌ها از فاصله نزدیک‌تر و در مقیاس بخشی از روستا قابل مشاهده و ادراک هستند. بعضی متخصصان معتقدند که «منظر» عمومی و چشم‌انداز، نقش تعیین‌کننده‌ای بر شکل کلی سکونتگاه‌های روستایی و معماری آن دارد و کلیه عناصر و عوامل مادی منظر تا حد زیادی تحت تأثیر عامل فرهنگ و اجتماع قرار دارد به گونه‌ای که روابط و فعالیت‌های اجتماعی بر کالبد روستا نقش می‌بندد و آن را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد. سایموندز یکی از متخصصان پیشین و از مؤلفان معماری منظر، «منظر» را تجلی فرایندهای در حال تغییر در طبیعت و بیان هر لحظه آن می‌داند. فرایندهایی که برخی از آن‌ها بوم‌شناسی و برخی فرهنگی‌اند، اما همه آن‌ها به‌مرور زمان در تغییر مناظر تأثیرگذار بوده‌اند و آن‌ها را در طی زمان متحول و پایدار کرده‌اند (Taghvaei, 2012: 104).

در محیط روستا، منظر روستایی حاصل فعالیت و نحوه برخورد گروه‌های روستایی در یک عرصه محیطی اجتماعی - اقتصادی معین است. این چشم‌انداز شامل دو بعد بنیادی است: چهره ظاهری که شامل وسعت، نحوه استقرار خانه‌ها، زمین‌های زراعی و سایر ویژگی‌های کالبدی است و ریخت درونی که معرف نحوه سازمان‌پذیری روابط و مناسبات اجتماعی - اقتصادی گروه‌های روستایی است (Saeidi, 2002: 14). از نگاهی دیگر، پایه‌ها و نظریه‌های منظر را می‌توان شامل سه گروه نظریه اصلی رویکرد علوم رفتاری، رویکرد سیاسی (Adapted from Sabri, 2014: 49; Mansouri & Jahanbakhsh, 2013: 94) و رویکرد طبیعت (Mitchell et al., 2008: 17; Eshrati & Hanachi, 2015: 44) دانست.

عوامل مؤثر بر تغییر منظر و چشم‌انداز

شکل و منظر کالبدی روستاها از عوامل مختلفی تأثیر می‌پذیرند که به‌طور کلی به عوامل مرتبط با طبیعت و مرتبط با انسان شناخته می‌شوند. از عوامل طبیعی می‌توان آب‌وهوا، خصوصیات جغرافیایی و حتی مصالح محیطی و بومی را نام برد که بافت کالبدی روستا را به‌طور مستقیم تحت تأثیر قرار می‌دهد. اما از سوی دیگر، کالبد روستا با تأثیر از مسائل مرتبط با انسان، همانند مسائل اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی شکل می‌یابد که البته این عوامل بی‌تأثیر از شرایط زیست‌محیطی و طبیعی نیستند (Khakpour & Eshghi Sanati, 2013: 7). برخی از این تأثیرات ناشی از شهرها بر روستاها و شامل ابعاد مختلفی از اجزا

ابتدا به یافته‌های توصیفی حاصل از پرسشنامه پرداخته می‌شود. توصیف آماری نمونه با استفاده از متغیرهای سن، جنسیت، وضعیت تأهل و مدت سکونت در روستا ارائه شده است (جدول شماره ۱). سپس متغیرهای عملیاتی و داده‌های موردنیاز حاصل از پرسشنامه در محیط نرم‌افزار SPSS تحلیل می‌شود.

تحلیل ارتباطی بین متغیرهای عوامل درونی، بیرونی و سبک زندگی با تغییر منظر روستاهای مورد مطالعه

برای بررسی ارتباط متغیرهای مستقل و وابسته از آزمون‌های همبستگی متناسب با نوع داده‌ها استفاده شد که برای بررسی همبستگی عوامل درونی و چشم‌انداز هر دو دارای توزیع نرمال هستند، برای بررسی ارتباط این دو متغیر از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. بر اساس نتایج آزمون ضریب همبستگی کمتر از ۰/۰۵ است که بیانگر وجود رابطه معنی‌داری و مستقیم دو متغیر است. به‌طوری‌افزایش عوامل درونی باعث تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی در روستاهای مورد مطالعه می‌شود. در بررسی ارتباط سایر متغیرهای عوامل بیرونی، سبک زندگی و مدت سکونت با متغیر وابسته تغییر منظر با توجه به توزیع غیرنرمال داده‌ها، از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد که با توجه به مقادیر پی آزمون ضریب همبستگی بین متغیرهای عوامل بیرونی با تغییر منظر همبستگی مستقیم و معناداری برقرار است اما دو متغیر تغییر سبک زندگی و مدت سکونت دارای روابط معناداری با متغیر تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی نیست (جدول شماره ۲).

سنجش عوامل مؤثر بر تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی روستاهای مورد مطالعه از طریق معادلات ساختاری

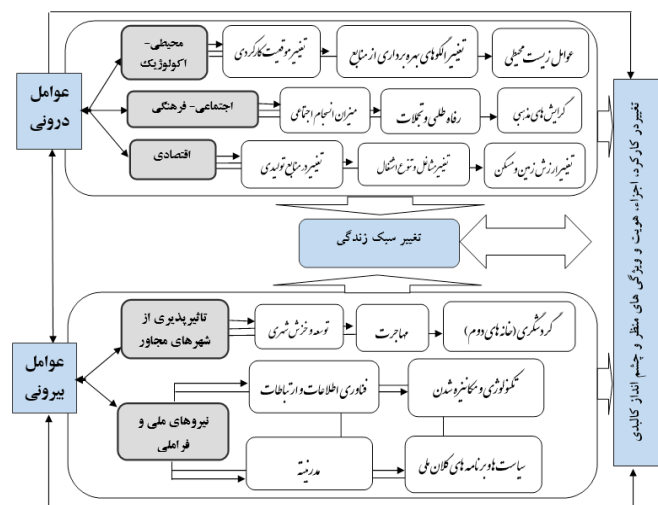
نیز، موجب اختلاف در چشم‌اندازهای شهری و روستایی شده و در این رابطه هر یک از شهرها و روستاها بافت اقتصادی خاص منطقه‌ای خود را گرفته و نقش و عملکرد خود را نیز از همان شرایط بازیافته است (Mohammadi Yeganeh et al., 2016: 39). بر این اساس می‌توان مدل مفهومی تحقیق را در قالب (تصویر شماره ۱) ارائه نمود.

روش‌شناسی تحقیق

پژوهش حاضر به لحاظ روش توصیفی-تحلیلی و از نوع کاربردی است. برای جمع‌آوری اطلاعات موردنیاز تحقیق ابتدا به تعیین روستاهای مورد مطالعه و تعیین حجم نمونه پرداخته شده است. بر این اساس در گام اول روستاهای ۵ کیلومتری حاشیه شمالی شهر مشهد را با استفاده از نرم‌افزار GIS مشخص شدند؛ که از میان ۳۶ روستای بالای ۲۰ خانوار تعداد ۱۳ روستا به‌صورت تصادفی مبنای مطالعه و تعیین حجم نمونه قرار گرفتند. مطالعه واحد آماری در این تحقیق خانوارهای روستایی است که با استفاده از فرمول کوکران با خطای ۷ درصد و همچنین با اصلاح تعداد نمونه‌ها در روستاها، تعداد در مجموع میزان (۲۲۸) پرسشنامه در روستاها به‌عنوان حجم نمونه تعیین شد.

روستاهای مورد مطالعه در پژوهش حاضر در بخش مرکزی شهرستان مشهد و در دهستان‌های تبادکان (همت‌آباد، علی‌آباد، مقصودآباد، بهار، عوضی و گزی) و طوس (پرکندآباد، کشف، اروند، صیدآباد، لقمانی و دوست‌آباد) و در نهایت دهستان کنویست با روستای زین‌الدین واقع هستند و در فاصله بسیار نزدیکی نسبت به این شهر قرار دارند.

یافته‌ها

تصویر ۱. مدل مفهومی تحقیق. مأخذ: مطالعات نگارندگان، ۱۳۹۷

جدول ۱. اطلاعات توصیفی پاسخگویان.

وضعیت تأهل ساکنین روستا	فراوانی	درصد	جنسیت ساکنین روستا	فراوانی	درصد
مجرد	۱۹۸	۹۲/۱	زن	۱۴۹	۶۹/۳
متاهل	۱۷	۷/۹	مرد	۶۶	۳۰/۷
سن ساکنین روستا	فراوانی	درصد	مدت سکونت ساکنین روستا	فراوانی	درصد
۲۰ تا ۳۰ سال	۸۲	۱۹/۱	کمتر از ۵ سال	۶	۲/۸
۳۰ تا ۴۰ سال	۵۲	۲۴/۲	۵ تا ۱۰ سال و ۱۰ تا ۲۰ سال	۳۲	۱۹/۶
۴۰ تا ۵۰ سال	۵۴	۲۵/۱	۲۰ سال و بیشتر	۳۹	۱۸/۱
۵۰ تا ۵۹ سال	۸۲	۱۹/۱	بومی روستا	۱۲۸	۵۹/۵
۶۰ سال به بالا	۲۷	۱۲/۶			

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

جدول ۲. نتایج ضریب همبستگی بین عوامل درونی و تغییر منظر و چشم‌انداز.

متغیرها	ضریب همبستگی	p-value
عوامل درونی	۰/۴۸۲**	۰/۰۰۰
عوامل بیرونی	۰/۵۵۱**	۰/۰۰۰
تغییر سبک زندگی	۰/۰۷۵	۰/۲۵۸
مدت سکونت	-۰/۰۸۳	۰/۲۱۳

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

ضریب تعیین و ارزیابی ضرایب مسیر استفاده می‌شود. ضریب تعیین نسبت به ضریب همبستگی معیار گویاتری است. ضریب تعیین مهم‌ترین معیاری است که با آن می‌توان رابطه بین دو متغیر مستقل را توضیح داد. این ضریب بیان‌کننده درصد تغییرات متغیر وابسته به وسیله متغیرهای مستقل است. با توجه به تصاویر شماره ۲ و ۳، ضریب تعیین تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی ۰/۵۴۹ است که این عدد بیان می‌کند که ۵۴/۹ درصد از تغییرات متغیر تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی تحت تأثیر عوامل درونی و بیرونی و تغییر سبک زندگی است و مابقی عواملی هستند که در مدل در نظر گرفته نشده است (جدول شماره ۳).

نیکویی برازش مدل

مقدار نیکویی برازش در این مطالعه برابر با ۰/۴۲۷ به دست آمد که نتایج نشان می‌دهد برازش مدل در حد مناسب است. همچنین در جدول شماره ۴، معنی‌داری مسیرهای بین متغیرهای پنهان از نظر آماری توسط مقادیر t به‌عنوان آماره آزمون بررسی شده است.

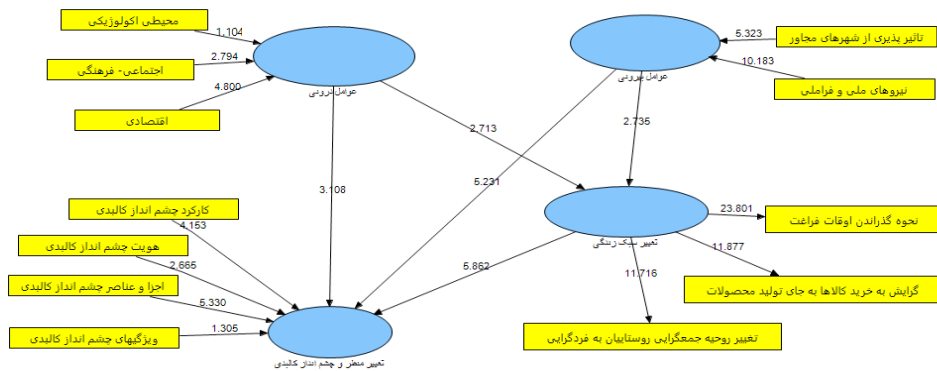
برای این منظور با استفاده از روش‌های معادلات ساختاری، از فرایند دو مرحله‌ای هالاند^۷ (۱۹۹۹) برای مدل‌یابی به روش حداقل مربعات جزئی استفاده شده است. مرحله اول شامل تعیین مدل اندازه‌گیری از طریق برآورد رویایی و پایایی است و مرحله دوم شامل تعیین مدل ساختاری از طریق تحلیل شاخص‌های برازندگی، ضرایب تعیین و تحلیل مسیر است (Amaniet al., 2011). پس از برآورد متغیرهای مرتبه دوم، از آن‌ها در مدل ساختاری نهایی پژوهش استفاده گردید و مدل پژوهش مورد بررسی قرار گرفت که با توجه به طولانی بودن فرایند محاسبه، تنها نتایج نهایی ارائه گردید. تصویر شماره ۲، مدل معادلات ساختاری و نمودار مسیر مدل تحقیق را نشان می‌دهد.

ضریب تعیین

به‌منظور ارزیابی مدل ساختاری (درونی) از معیارهای اساسی

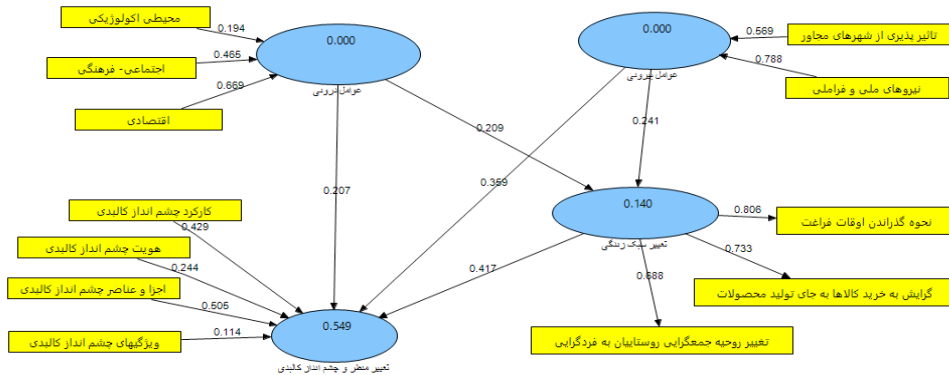
7. Hulland, J. (1999). "Use of partial least squares (PLS) in strategic management research: a review of four recent studies", Strategic Management Journal 20(2):195-204.

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

تصویر ۲. مدل معادلات ساختاری به همراه آماره‌های t. مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

تصویر ۳. مدل معادلات ساختاری به همراه ضرایب استاندارد شده. مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

جدول ۳. ضریب تعیین متغیرهای درون‌زای مدل.

متغیر درون‌زای	ضریب تعیین
تغییر سبک زندگی	۰/۱۳۹۷
تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی	۰/۵۴۹۳

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

جدول ۴. نتایج مدل ساختاری تحقیق.

مسیر	ضریب مسیر استاندارد شده	انحراف معیار	آماره t	نتیجه
تغییر سبک زندگی ← تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی	۰/۴۱۷۱	۰/۰۷۱۲	۵/۸۶۳۴	ممتد
عوامل بیرونی ← تغییر سبک زندگی	۰/۳۴۰۶	۰/۰۸۸	۲/۳۳۵۲	ممتد
عوامل بیرونی ← تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی	۰/۳۵۸۶	۰/۰۶۸۶	۵/۲۳۱۴	ممتد
عوامل درونی ← تغییر سبک زندگی	۰/۲۰۸۶	۰/۰۷۳۹	۲/۷۱۳۷	ممتد
عوامل درونی ← تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی	۰/۲۰۶۵	۰/۰۶۶۵	۳/۱۰۷۸	ممتد

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

استاندارد شده ارائه شده است (تصاویر شماره ۴ و ۵).

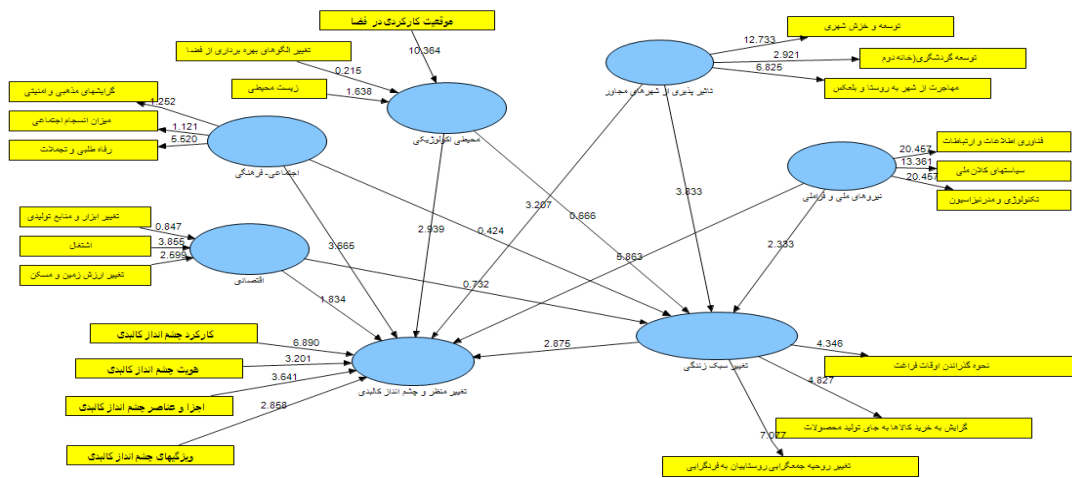
همان‌طور که در تصویر شماره ۴ برای آماره تی و در تصویر شماره ۵ برای ضرایب استاندارد شده مشاهده می‌شود شاخص فناوری اطلاعات و ارتباطات و تکنولوژی و مدرنیزاسیون با ضریب ۲۰/۴۵۷ و شاخص سیاست‌های کلان ملی با ضریب ۱۳/۳۶۱ در بین شاخص‌های تحقیق بیشترین تأثیر را بر تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی روستاهای مورد مطالعه داشته است. این شاخص‌ها بیشترین تأثیر خود را بر بعد کارکرد منظر و چشم‌انداز کالبدی با ضریب ۶/۸۹۰ داشته‌اند.

همچنین در جدول شماره ۵ معنی‌داری مسیرهای بین متغیرهای پنهان از نظر آماری توسط مقادیر t به‌عنوان آماره آزمون بررسی شده است.

با توجه به اینکه مقدار قدر مطلق مقادیر t برای ضریب بیش از ۱/۹۶ است، این بیانگر معنادار بودن تأثیر هر یک از عوامل درونی، بیرونی و سبک زندگی بر تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی روستاهای مورد مطالعه است. تغییر سبک زندگی با ضریب مسیر ۰/۴۱۷ بیشترین تأثیر را بر تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی داشته است و در رده بعدی عوامل بیرونی با ۰/۳۵۸ قرار دارد.

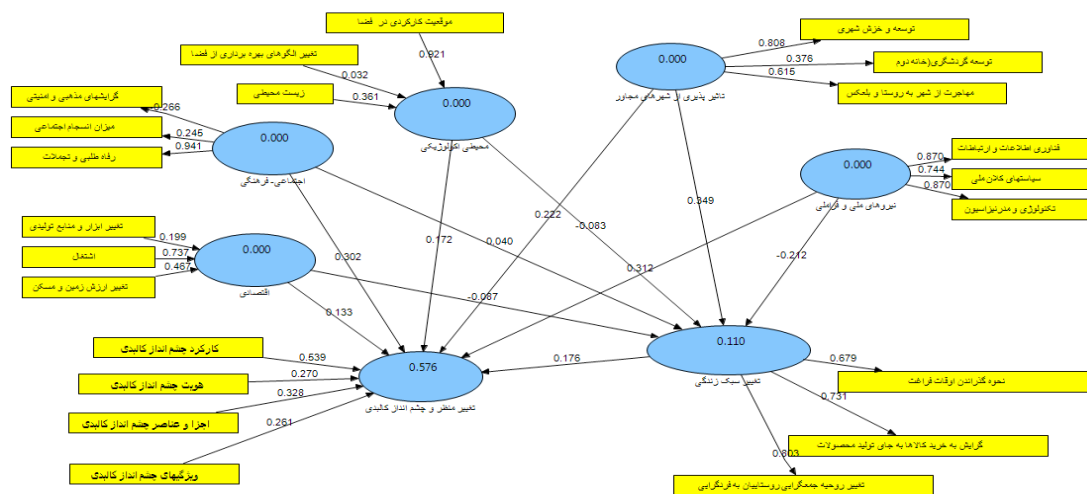
بررسی اثرات هر یک از شاخص‌های ابعاد عوامل درونی و بیرونی و سبک زندگی بر تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی

به‌منظور بررسی اثرات هر یک از ابعاد عوامل درونی و بیرونی بر تغییر منظر و چشم‌انداز مدل دیگری در نظر گرفته شد که نتایج آن در ادامه در دو قالب آماره‌های تی به همراه ضرایب

تصویر ۴. مدل معادلات ساختاری به همراه آماره‌های t. مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

تصویر ۵. مدل معادلات ساختاری به همراه ضرایب استاندارد شده. مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

جدول ۵. نتایج مدل ساختاری ابعاد عوامل درونی و بیرونی.

مسیر	ضریب مسیر استاندارد دژده	انحراف معیار	آماره t	نتیجه
اجتماعی- فرهنگی ← تغییر سبک زندگی	۰/۰۳۹۵	۰/۰۹۳۲	۰/۴۲۴۱	غیر معنادار
اجتماعی- فرهنگی ← تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی	۰/۳۰۱۶	۰/۰۸۲۳	۳/۶۶۵۴	معنادار
اقتصادی ← تغییر سبک زندگی	-۰/۰۸۶۷	۰/۱۱۸۴	۰/۷۳۲۴	غیر معنادار
اقتصادی ← تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی	۰/۱۳۳۵	۰/۰۷۲۸	۱/۸۳۴۴	غیر معنادار
تأثیرپذیری از شهرهای مجاور ← تغییر سبک زندگی	۰/۳۴۹۵	۰/۰۹۱۲	۳/۸۳۳۳	معنادار
تأثیرپذیری از شهرهای مجاور ← تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی	۰/۲۲۱۹	۰/۰۶۹۲	۳/۲۰۷۳	معنادار
تغییر سبک زندگی ← تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی	۰/۱۷۵۸	۰/۰۶۱۱	۲/۸۷۵۲	معنادار
محیطی اکولوژیکی ← تغییر سبک زندگی	-۰/۰۸۳۱	۰/۱۳۴۷	۰/۶۶۵۹	غیر معنادار
محیطی اکولوژیکی ← تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی	۰/۱۷۳۴	۰/۰۵۸۷	۲/۹۳۹	معنادار
نیروهای ملی و فراملی ← تغییر سبک زندگی	-۰/۲۱۱۸	۰/۰۹۰۸	۲/۳۳۲۷	معنادار
نیروهای ملی و فراملی ← تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی	۰/۳۱۲	۰/۰۵۳۲	۵/۸۶۳	معنادار

فصلنامه پژوهش‌های روستایی

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۷

ملی و فراملی ذکر شده است هویت روستاها را دستخوش دگرگونی کرده است. در واقع تصمیم‌گیری و انجام هر یک از این عوامل در روستاها با برنامه‌ریزی و شناخت کامل و در نظر گرفتن شرایط محیطی روستا صورت نگرفته است، بنابراین اجرای آن‌ها فاقد معنا است و فاصله گرفتن روستا از هویت واقعی خود را در پی داشته است. از آنجاکه حفظ هویت و حتی تقویت آن در ایجاد حس مکان در بین روستاییان نسبت به مکان زندگی خود اهمیت بسزایی دارد، لذا این روستاها رفته‌رفته فاقد پتانسیل لازم طبیعی و بومی خود می‌شوند که نتیجه آن ایجاد منظر نامطلوب در روستاها است.

در نهایت می‌توان این‌گونه بیان کرد که نتایج پژوهش حاضر با نتایج تحقیقات حسینی و رزاقی اصل (۲۰۰۸) در اجزای منظر، رحمانی و همکاران (۲۰۱۶) گسترش و پیشروی کالبد شهر، دیواندری و همکاران (۲۰۱۵) در عوامل مؤثر بر سیمای کالبدی روستایی نظیر اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی و محیطی، خداداد (۲۰۱۱) در توجه به اقلیم و استفاده از مصالح ساختمانی بومی و ساختار ارگانیک (غیرهندسی و طبیعی) روی ویژگی‌های معماری منظر و احمدی (۲۰۱۱) با تأکید بر شرایط محیطی خاص و مناظر معیشتی و مؤثر بر سیمای روستاهای مورد مطالعه است، مانند مطالعه حاضر که شرایط محیطی - اکولوژیکی به‌عنوان عامل درونی در تغییر منظر روستاها بررسی شد و تأثیر آن بر تغییر منظر روستاها اثبات گردید. با توجه به نتایج به‌دست‌آمده، برنامه‌هایی که جهت تغییرات در کالبد نواحی روستایی تهیه می‌شود توجه به عوامل گوناگون در طراحی کالبدی نظیر تعیین ضوابط ساخت‌وساز و جلوگیری از ساخت‌وسازهای غیراصولی و غیرمجاز از سوی بنیاد مسکن مبتنی بر هدایت توسعه کالبدی که

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده ملاحظه می‌شود که برخی مسیرهای اثرگذاری ابعاد بر تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی معنادار نیست؛ یعنی بر اساس اطلاعات جمع‌آوری شده نمی‌توان وجود اثر را در جامعه اصلی نتیجه گرفت. در سایر مسیرها که معنی‌دار هستند، هرچه قدر مطلق ضریب مسیر بیشتر باشد نشان‌دهنده اثر بیشتر است، با توجه به نتایج مندرج در جدول شماره ۵ می‌توان اثرگذاری ابعاد را از بیشترین تا کمترین به‌صورت زیر گزارش نمود:

متغیر نیروهای ملی و فراملی از بعد بیرونی با ضریب مسیر ۰/۳۱۲ بیشترین تأثیر را بر تغییر منظر و چشم‌انداز کالبدی دارد. لازم به توضیح است که در تصاویر شماره ۲ و ۳ عوامل به‌صورت کلی سنجیده شده‌اند. اما از آنجاکه یکی از فرضیات تحقیق تأثیر عوامل اقتصادی بر تغییر منظر روستاها است و این فرضیه به‌صورت مؤلفه است، بنابراین باید مدلی را در نظر بگیریم که مؤلفه‌های اقتصادی در مدل باشند. بر این اساس از مدل دوم یعنی ۴ و ۵ برای اثبات این فرضیه استفاده شده است.

بحث و نتیجه‌گیری

تکنولوژی و مدرنیزاسیون از طریق استفاده روستاییان از وسایل نقلیه، به‌کارگیری ماشین‌آلات در بخش کشاورزی، استفاده از تکنولوژی‌های نوین در ساخت مسکن، فناوری اطلاعات و ارتباطات مانند؛ به‌کارگیری تلویزیون، اینترنت، تلفن‌های همراه، هوشمند توسط روستاییان، عضویت در کانال‌های اجتماعی، خدمات الکترونیکی در روستا، برنامه‌ها و سیاست‌های کلان ملی مانند اجرای طرح‌های مختلف هادی، هدفمندی پارانه‌ها، طرح‌های خدمات‌رسانی، زیرساختی، که تحت عنوان نیروهای

درخور و شایسته روستاها با منظری روستایی باشد الزامی است.

تشکر و قدردانی

بنا به اظهار نویسنده مسئول، مقاله حامی مالی نداشته است.

References

- Afrakhteh, H., Azizpour, F., Zamani, M. (2014). Metropolitan Connections and Physical-Spatial Transformations of the Surrounding Villages: Mohammad Abad Karaj Village, *Journal of Housing and Rural Environment*, 150, 101-120.
- Ahmadi, F. (2011). Physical Structure and Rural Landscape in Desert Areas Causes of Damage and Solutions Case Study of Abyaneh Village, National Conference of EcoDisert, Tourism and Environmental Arts, Najaf Abad, Islamic Azad University of Najaf Abad Branch, https://www.civilica.com/Paper-IAUNAAU01-IAUNAAU01_128.html.
- Akbarpour Saraskanrood, M., Najafi, I. (2010). The Concept of Sustainable Development in Rural Environments in the Metropolitan Area (Case Study: Tehran Metropolitan), *Housing and Rural Environment*, 29(130), 64-79.
- Akrami, Gh.r., Damiar, S. (2012). A New Approach to Native Architecture in its Structural Relationship with Sustainable Architecture, *Journal of Fine Arts, Architecture and Urbanism*, 22(1), 29-40.
- Akrami, Gh.r., Damyar, S. (2016). A New Approach to Native Architecture in its Structural Relationship with Sustainable Architecture, *Journal of Honarhaye ziba, Architecture and Urbanism*, 22(1), 29-40.
- Alavi, A., Shakeri, Mansour., E., Garousi, A.R. (2016). Spatial Analysis of Urban Creep Formation in Babol City, *Quarterly Journal of Geography and Urban Planning of the Zagros Perspective*, 9(32), 65-88.
- Alizadeh, K., Hataminezhad, H. (2015). the Role of Utilization Systems in Sustainable Agricultural Development in Iran (Case Study: Torbat Heydariyeh Central District), *Journal of Geosciences*, 22, 71-87.
- Amani, J., Khezri Azar, H., Mahmoudi, H. (2011). Introducing Structural Equation Modeling Using Partial Least Squares - PLS - PM - and its Application in Behavioral Research, *journal of Bar khat danesh ravanshenakhti*, 1: 41-55.
- AmirEntekhabi, Sh. (2013). Spatial-evolution of Gilan coastal villages (Case study: Ziba Kenar village), *Quarterly Autonomous Programming*, 2(4), 113-122.
- Asghari Lofamjani, S. Nazari, Y., Sargazhi, Z. (2016). the Role of Environmental Constraints on the Development of City-Space-Spaces and Its Impact on the Surrounding Villages (Case Study: Javanroud Town), *Regional Planning Quarterly*, 6(22), 177-190.
- Balestrieri, M. and Ganciu A. (2018). Landscape Changes in Rural Areas: A Focus on Sardinian Territory, *journal of Sustainability* (10)123; 1-16. doi:10.3390/su10010123.
- Bocock, R. (1993). *Consumption*, Routledge Publication.
- Bonnamour, j. (1973). "Geographic Rurale, Methodes Perspective du Geographie Applicable", Masson Paris.
- Danaeei nia, A., Eilbeigipoor, F., (2018). The Characteristics of the Cultural Landscape of the Bakhtiari Nomads and its Impact on the Structure of Nomadic Architecture, *journal of Bagh-E Nazar* 14(57): 63-74.
- Daviran, I., Khodaei, D., Gholami, S., Daneshdost, M. (2012). Measuring the Components of Visual Comfort in Urban Perspective, 1(3), 45-60.
- Divandari, J, Khadem Arani, A.r. and Sharifian Jazi, A.H. (2015). Investigation of Architectural Elements and Components Affecting Rural Physical Landscape Case Study of Fences in Rural Residential Space of North of Iran, Third International Congress on Civil, Architecture and Urban Development, Tehran, Permanent Secretariat of the International Congress of Civil, Architecture and Urban Development, Shahid Beheshti University.
- Eshrati, P., Hanachi, P. (2015), A New Definition of the Cultural Landscape Concept Based on its Formation Process, *Journal of Science and Research, role of the universe*, 5(3), 42-50.
- Ewing, R., Pendall, R., CHEN, D.D.T. (2002). *Maesuring Sprawl and Impact*, Washington D.C Smart Growth America.
- Farahmand, M., Saedi Madani, M., Sahandi Khalifeh Kandi, M. (2015), A Comparative Study of Social Integrity between Azari and Kurds (Case Study: Sanandaj and Tabriz Towns), *A Study of Social Issues in Iran*, 6(1), 95-122.
- Georgi Mahalbani, Y., Sartiipipour, M., Tari, M. (2015), Presentation of the Rural Biomass Germplastic Basis for Local Energy Supply (Case Study: Tinouj Qom Village), *Journal of Housing and Rural Environment*, 156, 15-28.
- Gholami, M., Hayati, A. (2013), Investigating the Effect of Authentic Identity on Social Integrity (Case Study: Evin the Neighbourhood, City Of Tehran), *Journal of Applied Researches of Geographic Sciences*, 13(30), 131-150.
- Hosseini, B., Razaghi Asl, S. (2008). Motion and Time in Urban Landscape; Design Ideas and Concepts, *International Journal of Engineering Science, Iran University of Science and Technology, Special Letter of Architecture and Urban Design*, 19(6), 83 -88.
- Iran's Statistics Center, *Public Census and Housing Population* 1395.
- Khakpour, M., Eshghi Sanati, H. (2013). Investigating the Impact of Social and Cultural Factors on the Physical Context of Gilan Villages, *Housing and Rural Environment*, (148), 3-20.
- Kheyreddin, R, Kakavand, E, Omid, M, (2014). "Assessing the Impact of Green Space Development Using Pocket Parks Approach to Improving the Quality of Historic Landscape of the City (Case Study: Qazvin)", *Journal of Journal of Manzar shahr*, , 1(2), 7-20.
- Khodadad, A. (2011). *Studying Architectural Properties of Rural Landscape - Jamaran City, Tehran*, MA Thesis, Architectural Studies of Iran, Supervisor: Dr. Majid Salehinia, Advisor: Dr. Mohammad Public, Isfahan University of Art, September 2010 .
- Khorasanian, M., Nazarian, A. A. (2016), The Study of the Changes in the City of Tehran and its Impact on Land Use Change in the Villages (Case Study: Land Use Change in Agriculture and Gardens of Islamshahr), *Journal of Research in New Attitudes Human Geography*, 9(1), 153-168.
- Kiani, A., Salari Sardari, F. (2011), The Study and Evaluation of Landscape Priorities of the Public Spaces of Asaluyeh City

- Using the ANP Model, *Bagh Nazar*, Research Center for Architecture and Urban Design, *Commentary*, 18(8), 25-38.
- Makhzoumi, J. (2014). "Ecology, Landscape and Landscape Ecology Design", *manzar*, 7(32), 52-59.
- Mansouri, T.A., Jahan Bakhsh, H. (2013). How to Promote the Urban Body and Urban through Restoring the Cultural-Historical Values of the City, *Aerospace Programming*, 1(3), 89-102.
- Mitchell, C.L. (2008). Altered landscapes, altered livelihoods: The shifting experience of informal waste collecting during Hanoi's urban transition. doi:10.1016/j.geoforum.2008.07.006. *Geoforum* 39 (2008), 2019-2029.
- Mohammadi Yeganeh, B., Cheraghi, M., Jamshidi, M. K., Emami, M. (2016), Analysis of Economic Indicators Effecting on the Development of Rural Housing Function (Case: Ghani Biglou Village, Zanjan City), *Housing and Village Environment*, 160. 35-44.
- Motiee Langroudi, H. (2011). *Rural Planning with Emphasis on Iran*, Fifth Edition, 2011, 275, Publishing Jahad University of Mashhad.
- Mousavi Shafa'i, M., Nurollahi, Y., Rezaeian Ghayeh Bashi, A., Yousefi, H., Rezaeian, A. H. (2016), Human Security and Challenges of Renewable Energy Development in Iran, Emphasizing Environmental Security, *Journal of Science and Technology Environment*, 18(2), 168-180.
- Nasr, T. (2014), Explaining the Elements of the Authentic Identity of the Traditional Iranian City, *Arman Architecture & Urban Development*, 10(21), 231-246.
- Nassauer, j. i. (2012). Rural landscape change as a product of US federal policy: Globalisation and Agricultural Landscapes: Change Patterns and Policy Trends in Developed Countries, ed. Jørgen Primdahl and Simon Swaffield. Published by Cambridge University Press. #Cambridge University Press 2012. 185-200.
- Nekouei Naini, A. (2016). Explaining the Agricultural Structure of Iran in the Islamic Model of Iran Progress, 5th Iranian Conference on the Progress of Islam, 29th and 30th May, 2016.
- Qingjuan, Y., Beia, L., Kui, Li. (2011). The Rural Landscape Research in Chengdu's Urban-rural Intergration Development, *Procedia Engineering* 00 (2011) 000-00 780 - 788.
- Rahmani, B., Saeedi Rad, M., Jalali, M. (2016). Functional Structural Developments of Housing in Rural Settlements around the City of Ashtrynan, *Geography and Urban Planning of Zagros Landscape*, 8 (28), 147-171.
- Rastandeh, A. (2009). Fundamentals of Cultural Landscape in Mountainous Rural Areas in Western Iran (Case Study: Workane Village and Shahrestaneh Village), *Human Geographic Research*, 42(67), 85-97.
- Rezaei Fakhr Astana, F. (2011), Natural Effects of Rural Landscape from the Perspective of Landscape Architecture, Master's Thesis for Landscape Architecture, Supervisor: (Dr. Seyyed Hassan Taghvaei), Consultant: (Dr. Akbar Zargar), Faculty of Architecture and Urban Development, Shahid Beheshti University Tehran, December 2011.
- Rezvani, M. R., Farhadi, S. (2011), *Rural Geography (processes, reactions and experiences of rural rehabilitation): compiled by Michael Woods, translation of Rezvani and Samati, first edition, Tehran University Press.*
- Sabri, Sirous. (2014), *Urban Landscape Design*, Publisher: Art of Architecture of the Century, 2014, Tehran Publishing Place, first turn, 2014.
- Saeidi, A. (2002). *The Basics of Rural Geography*", Tehran, Organization for the Study and Compilation of Human Sciences Books of the University (position), 12th edition, winter 2002.
- Sartipipour, M. (2006). Indicators of rural housing architecture in Iran, *Journal of Honarhaye ziba*. 22, 43-52.
- Spiren, A. (2005). *Landscape Language*, Translated by: Seyyed Hossein Bahreini and Behnaz Amin zadeh, Tehran University Press, Tehran.
- Taghavi, A., Golabi, M., Asghari, B. (2014). Investigating the Role of Religious Trends in the Formation and Expansion of the City of Isfahan from the Age of Abbasi Caliphate to the End of the Seljuki Government, *Historical Research (Scientific research)*, 6(1), 71-84.
- Taghvaei, H. (2012). *Landscape Architecture" An Introduction to the Definitions and Theoretical Foundations*, First Edition, Publisher: Shahid Beheshti University Press and Publishing Center 485.
- Torquati, B., Tempesta, T., Vecchiato, D., Venanzi, S., Paffarini, CH. (2017). The Value of Traditional Rural Landscape and Nature Protected Areas in Tourism Demand: A Study on Agritourists' Preferences, *Landscape Online* 53: (2017), DOI 10.3097/LO.201753. 1-18.
- Vahdat, S., Sajjadzadeh, H., Karimi, M. (2015). Explaining the Effective Dimensions of Street View to Improve Landscape Reading of Urban Spaces (Case Study: Central Streets of Hamedan City), *Journal of Urban Studies*, 4(15). 17-36.
- Xiao, H., Liu, Y., Li, L., Yu, Zh. and Zhang, X. (2018). Spatial Variability of Local Rural Landscape Change under Rapid Urbanization in Eastern China, *International Journal of Geo-Information*, 7(231); 2-16. Doi: 10.3390/ijgi7060231.
- Yasouri, M. (Ed). (2007). *Introduction to the rural economy (with an emphasis on agriculture)*, First edition, Publishing Institute (Astan Quds Razavi Publishing House, 852).
- Yurdakhani, Mokhtar., Stelaji, Alireza. (2010), *The Position of Urban Space Planning for Urban and Rural Settlements with Emphasis on Garmsar City*", *Journal of Human Geography*, 2(4), 153-165.